

Dierbare zusters en broeders,

Dagelijks worden we geconfronteerd met berichten over oorlog en allerlei geweld en de dreiging ervan. Dit verontrust ons. Iedereen beseft dat het geen ver-van-mijn-bed show is; ook in onze maatschappij nemen de spanningen toe. Velen van ons hebben er zelf ervaring mee of kennen iemand die er direct bij betrokken is. Onze medezusters en medebroeders werken in die gebieden. De vele vluchtelingen herinneren ons eraan via de media en als we hen persoonlijk ontmoeten. We hebben er allemaal mee te maken, of we willen of niet. We bidden om vrede en werken eraan mee zoals we kunnen. Maar soms word ik er zelf ook moedeloos van. “We hoopten op vrede, maar die bleef uit...” [Jeremia 14,19]

In onze samenleving groeit in het algemeen de on-vrede. Meningeën verdringen de feiten en veel ruimte voor de nuance is verdwenen: je bent vóór of tegen en je moet dit in een *debat* duidelijk maken, met scherpe “oneliners”. Menigeen vindt het maar moeilijk om te luisteren naar een ander die anders is, anders denkt en iets anders wil. Het onderlinge wantrouwen en de verharding van het hart komen aan de oppervlakte in verkiezingsuitslagen die verontrusten, in gewelddadige protesten en dagelijks in de verruwing van ons omgaan met elkaar. Een dieptepunt is in dezen wel geweld tegen *hulpverleners*, verbaal èn fysiek.

De weg naar de duurzame vrede loopt niet via de grote multinationals of autonomie voor ieder individu. Die wegen hebben ons juist vervreemd van elkaar.

Vrede door gerechtigheid

Van Godswege wordt ons gerechtigheid aangewezen als weg naar een duurzame vrede. De Stad van God, de plaats waar de Eeuwige wil wonen, heet “Vrede door Gerechtigheid, Luister door Vroomheid” [Baruch 5,4]. Er bestaat geen algemeen aanvaarde definitie van gerechtigheid. Gelovig spreken wij over “aan God geven wat God toekomt en aan de mens wat de mens toekomt”, naar Marcus 12,17. Dit is dus ‘iets’ meer dan “ieder het zijne (*cuique suum*)”. Voor ons is wat de mens toekomt onlosmakelijk verbonden met wat God toekomt. In het licht van deze verbondenheid spreken wij dan van respect voor de menselijke waardigheid van een ieder en subsidiariteit, solidariteit en het *bonum commune* (wat goed is voor de mensheid of een gemeenschap als geheel) – het zijn de principes van de katholieke sociale leer. Ook mensen die zoeken naar gerechtigheid en vrede en die zich niet-gelovig achten, kunnen met deze vier uitgangspunten dikwijls goed uit de voeten of er tenminste een heel eind in meegaan, zodat ze als basis kunnen dienen voor ontmoeting en gesprek.

De on-vrede in de samenleving kunnen wij niet wegnemen. De wereldvrede kunnen wij niet bewerkstelligen. Wel kunnen wij, religieuzen, hieraan een bijdrage leveren – en dat is ook

onze roeping. Velen van ons doen dit en hebben dit ook jaren lang gedaan: via de vredesbewegingen, actief in organisaties tegen mensenhandel, voor de voedselbank, de opvang van vluchtelingen, allerlei vormen van straat- en buurtpastoraat enzovoort. Voor zover we dit niet (meer) zelf kunnen, geven wij, in de geest van ieders charisma, ruimhartig financiële steun aan initiatieven die ons werk voortzetten en aan allerlei projecten die de gerechtigheid en de vrede bevorderen: direct alsmede via de AMA, KNR-PIN en het Fonds Gemeenschappelijke Belangen Religieuzen (FGBR). Vredesinitiatieven begeleiden wij tevens met ons voortdurende gebed – in onze gemeenschap is de laatste voorbede steevast voor de vrede in de wereld en die wordt steeds heel aandachtig uitgesproken.

Eenheid als teken van hoop

Wij geloven dat de Heilige Geest ons als geloofsgemeenschap samenbrengt en samenhoudt en ons op allerlei manieren helpt om een eenheid te vormen. De eensgezindheid van de Kerk van Jezus Christus is een teken van hoop in een verdeelde wereld; zo kan zij *daadwerkelijk* “een instrument worden dat geloofwaardig de eenheid en de vrede dient” [cf. Canon XIId].

Desalniettemin moeten we onder ogen zien dat de Kerk bestaat uit dezelfde mensen die deel uitmaken van deze verdeelde wereld. We kunnen niet ontkennen dat er ook binnen de Kerk veel onvrede is. Ik ervaar dit als buitengewoon pijnlijk. Maar het is goed en nodig dat alle leden van het Lichaam van Christus de aandacht krijgen [cf. 1Kor 12,19-27] en dat de grote en acute vragen – hoe lastig en gevoelig ook – goed bespreekbaar worden. Dit is ook de bedoeling van het Synodale Proces in de Kerk. Zeker nu wij merkbaar getalsmatig kleiner worden, hebben wij elkaar meer dan ooit nodig.

Onze actieve deelname aan het Synodale Proces in de Kerk zie ik als een goede manier om bij te dragen aan vrede door gerechtigheid. Want door samen te komen en te luisteren naar elkaar, leren we elkaar beter kennen en waarderen, hoe verschillend we ook zijn. Alleen zo worden goede beslissingen genomen. In dit proces van naar elkaar toe groeien kunnen we beter zien wat mijn zuster en mijn broeder nodig heeft en toekomt en wat strekt tot eer aan God. In dit proces leren we samen de werking van de Geest te (her)ontdekken.

Kunnen wij vanuit deze ervaringen en met deze visie als religieuzen in Nederland anno-Nu inderdáád in Gods Naam iets (blijven) bijdragen aan de vrede in Kerk en wereld in al haar breedte? Ik denk dan met name aan het volgende:

Gebed bevordert de vrede

Gebed bevordert de vrede: samen bidden en alleen, “in je binnenkamer” [Mt 6,6]. Door samen te bidden in de liturgie wordt onze onderlinge band versterkt en worden verschillen overbrugd. We realiseren ons dan dat we zusters en broeders zijn met één, onze Vader en dat wij samen één gemeenschap, één mensheid vormen. Gebed brengt ook vrede van binnen, diep in ons hart. Vanuit een innerlijke vrede kunnen we dus ook *van harte* iets bijdragen aan de vrede om ons heen. Bovendien doet bidden het besef groeien dat de vrede en alles wat ermee samenhangt niet alleen van mij, van ons afhangt; we vragen de Heer om de vrede te *geven* en bidden om de Inspiratie om met Hem mee te werken. Basis van al ons bidden is het geloofsvertrouwen dat de Barmhartige ons hoort en verhoort.

Religieus leven als teken

Een belangrijk aspect van het religieuze leven is dat het een teken is. Alleen al het feit dat je er bent als religieus, als religieuze gemeenschap, kan mensen hoop geven. Al vinden we het zelf misschien vanzelfsprekend, onze presentie straalt iets uit en geeft menigeen vertrouwen. Onze aanwezigheid en onze aandachtige houding verwijzen ten diepste naar het Mysterie van Gods liefde voor mensen. Deze tekenwaarde blijft, ook als je als gemeenschap op hoge leeftijd komt en je ervaart dat je niet meer de gastvrijheid kunt bieden als voorheen en ook buitenshuis niet veel meer kunt “doen”.

Onze eigen activiteiten, ons samenwerken met anderen, onze financiële steun aan goede initiatieven dragen bij, ook voorbij ons blikveld. Want dikwijls ervaren we hoe machteloos wij zijn en soms lijkt het maar klein en onbeduidend wat wij doen. Maar mensen worden geïnspireerd door goede voorbeelden (zelfs nog na onze dood). De stichters van ordes en congregaties en de heiligen zijn eveneens meestal klein begonnen.

Het is daarom goed om te zien hoe religieuzen steeds weer *nieuwe* initiatieven nemen en ondersteunen, met name die het geloven van mensen, de onderlinge solidariteit en de opbouw van de gemeenschap bevorderen. Er spreekt moed uit de missies en de projecten van- en met religieuzen die uit het buitenland afkomstig zijn; op een in Nederland nieuwe manier verkondigen en verbinden zij weer over grenzen heen.

Als religieuzen hebben we een lange traditie wat betreft de communicatie met anderen binnen en buiten de Kerk. Naast de persoonlijke ontmoetingen en het bijeenkomen in de kerk gebruiken we ook de kanalen van de media (boeken, kranten, tijdschriften, radio en televisie) en de sociale media om de vrede te bevorderen. Daar klinkt eveneens het profetische woord, omwille van de broodnodige gerechtigheid op weg daarheen.

Zo mogen wij te midden van een on-vredige wereld mensen van vrede worden en blijven: in het voetspoor van Jezus en levend in Zijn Geest, omziend naar elkaar. Zo willen wij wegen banen naar een duurzame vrede en medemensen daarop meenemen.

Ons allen en een ieder wens ik toe dat wij op deze weg mogen beleven dat de Verrezenen Zelf ons tegemoet komt met Zijn vrede. Dat wij ons zo van Godswege gezegend weten en gesterkt worden in ons samenleven en in het voortzetten van onze missie.

Mede namens de andere leden van het dagelijkse bestuur wens ik u een Zalig Pasen!

Pater Mark-Robin Hoogland C.P.,

voorzitter van de Konferentie van in Nederland gevestigde Religieuzen